

ZAMONAVIY INTERYER DIZAYNIDA MILLIY IDENTITET VA INNOVATSION
TEKNOLOGIYALAR UYG‘UNLIGI

Zoirova Zebo Sherbekovna

Toshkent arxitektura qurulish universiteti

Arxitektura fakulteti talabasi.

aalita920@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.20330444>

Annotatsiya. Mazkur maqolada zamonaviy interyer dizaynida milliy identitetni saqlash va innovatsion texnologiyalarni integratsiya qilish muammolari kompleks tarzda tahlil qilinadi.

Tadqiqotda estetik, funksional va ijtimoiy-madaniy omillar o‘zaro aloqadorlikda ko‘rib chiqilib, dizaynning zamonaviy rivojlanish tendensiyalari ochib beriladi. Shuningdek, interyer dizaynida barqarorlik va ekologik yondashuvlarning ahamiyati asoslab beriladi.

Kalit so‘zlar: interyer dizayni, milliy identitet, innovatsiya, ekologik dizayn, zamonaviy texnologiyalar.

Аннотация. В статье комплексно анализируются проблемы сохранения национальной идентичности и интеграции инновационных технологий в современном интерьерном дизайне. Рассматривается взаимосвязь эстетических, функциональных и социокультурных факторов. Особое внимание уделяется устойчивому развитию и экологическим аспектам дизайна.

Ключевые слова: интерьерный дизайн, национальная идентичность, инновации, устойчивое развитие, технологии.

Abstract. This article provides a comprehensive analysis of preserving national identity and integrating innovative technologies in modern interior design. The interrelation of aesthetic, functional, and socio-cultural factors is examined. Special attention is given to sustainability and ecological approaches in design.

Keywords: interior design, national identity, innovation, sustainability, modern technologies.

Kirish

Zamonaviy interyer dizayni bugungi globallashuv sharoitida insonning nafaqat yashash muhiti, balki uning dunyoqarashi, estetik didi va madaniy o‘zligini aks ettiruvchi muhim vositaga aylanib bormoqda. Dizayn endilikda oddiy bezatish san’ati emas, balki inson va makon o‘rtasidagi murakkab munosabatlarni tartibga soluvchi, funksional va estetik mezonlarni uyg‘unlashtiruvchi ko‘p qatlamli tizim sifatida talqin qilinmoqda. Ayniqsa, milliy identitetni saqlash va uni zamonaviy texnologiyalar bilan uyg‘unlashtirish masalasi bugungi dizayn nazariyasi va amaliyotining markaziy muammolaridan biriga aylangan.

Milliy identitet interyerda ko‘pincha bevosita ko‘rinadigan elementlar orqali emas, balki umumiy muhit, ranglar uyg‘unligi, material tanlovi va makonning ruhiy ohangi orqali namoyon bo‘ladi. O‘zbek an’anaviy interyerida ganch o‘ymakorligi, yog‘och ustunlar, milliy naqshlar va to‘qimachilik mahsulotlari muhim o‘rin tutadi. Bu elementlar nafaqat dekorativ vazifani bajaradi, balki tarixiy xotira va madaniy davomiylikni ifodalaydi. Shu jihatdan qaraganda, interyer dizayni milliy madaniyatning “jim tili” sifatida ham talqin qilinishi mumkin.

Asosiy qism

Zamonaviy Toshkent shahridagi ko‘plab interyer loyihalari aynan shu uyg‘unlikni izlashga qaratilgan.

Masalan, mehmonxona interyerlarida milliy naqshlarning zamonaviy interpretatsiyasini ko‘rish mumkin. Xususan, Hyatt Regency Tashkent interyerida zamonaviy minimalizm ustuvor bo‘lishiga qaramay, ayrim dekorativ elementlarda sharqona ornamentlarning stilizatsiyalangan ko‘rinishlari qo‘llanilgan. Bu esa makonga xalqaro standartlarga mos ravishda zamonaviylik berish bilan birga, mahalliy ruhni ham saqlab qoladi.

Shuningdek, Hilton Tashkent City mehmonxonasi interyerida ham milliylik va innovatsiya uyg‘unligini kuzatish mumkin. Bu yerda keng, ochiq fazolar, yuqori texnologik yoritish tizimlari va zamonaviy materiallar qo‘llanilgan bo‘lsa-da, rang tanlovi va ayrim dekor elementlar orqali o‘zbekona estetik ruh seziladi. Ayniqsa, yorug‘lik va rang kombinatsiyasi makonga iliqlik va mehmondo‘stlik kayfiyatini baxsh etadi.

Restoran interyerlarida esa milliylik yanada yaqqolroq ifodalanadi. Masalan, Afsona Restaurant interyerida an‘anaviy elementlar zamonaviy dizayn bilan uyg‘unlashtirilgan. Bu yerda yog‘och teksturalari, milliy naqshlar va tabiiy ranglar orqali yaratilgan muhit zamonaviy mebel va yoritish tizimlari bilan muvozanatlashgan. Natijada interyer nafaqat estetik jihatdan jozibador, balki psixologik jihatdan qulay muhitni ta‘minlaydi.

Innovatsion texnologiyalar interyer dizaynining ajralmas qismiga aylangan. Bugungi kunda dizaynerlar 3D modellashtirish, BIM texnologiyalari va virtual reallik vositalari yordamida loyihalarni oldindan sinovdan o‘tkazish imkoniyatiga ega. Bu esa nafaqat vaqt va resurslarni tejaydi, balki yakuniy natijaning sifatini ham sezilarli darajada oshiradi. Aqlli uy tizimlari esa interyer makonini inson ehtiyojlariga moslashuvchan va interaktiv qiladi. Masalan, yoritish, harorat va xavfsizlik tizimlarining avtomatlashtirilishi interyerining funksional qiymatini oshiradi.

Shu bilan birga, texnologik rivojlanish dizaynning insoniy jihatlarini unutmastlikni talab etadi. Har qanday interyer, qanchalik zamonaviy bo‘lmasin, inson uchun qulay va ruhiy jihatdan mos bo‘lishi zarur. Aynan shu nuqtada milliy elementlar muhim rol o‘ynaydi. Ular interyerga “jon” bag‘ishlab, uni shunchaki texnologik makondan ko‘ra, yashash uchun qulay muhitga aylantiradi.

Ekologik yondashuv ham zamonaviy interyer dizaynining muhim yo‘nalishlaridan biridir.

Tabiiy materiallardan foydalanish, energiya samaradorligini oshirish va makonda tabiiy yorug‘likni maksimal darajada qo‘llash dizaynning barqarorligini ta‘minlaydi. Toshkentdagi yangi qurilayotgan turar-joy majmualari va jamoat binolarida bu tendensiya tobora kuchayib bormoqda.

Ayniqsa, yog‘och, tosh va tabiiy matolar kabi materiallarning qayta ommalashuvi milliy dizayn bilan ekologik yondashuvning uyg‘unlashuviga olib kelmoqda.

Interyer dizaynining yana bir muhim jihati — bu inson psixologiyasiga ta‘siridir. Ranglar, yorug‘lik, fazoviy tashkil etish va materiallar inson kayfiyatiga bevosita ta‘sir ko‘rsatadi. Shu sababli dizayner nafaqat estetik va texnik bilimlarga, balki psixologik bilimlarga ham ega bo‘lishi lozim. Masalan, iliq ranglar insonda xotirjamlik hissini uyg‘otsa, sovuq ranglar diqqatni jamlashga yordam beradi. Milliy ranglar tizimi esa ko‘pincha tabiiy va muvozanatli bo‘lib, inson ruhiyatiga ijobiy ta‘sir ko‘rsatadi.

Zamonaviy dizaynda minimalizm va funksionallik ustuvor yo‘nalishlardan biri sifatida qaralmoqda. Biroq bu soddalik milliy elementlardan voz kechishni anglatmaydi. Aksincha, minimalistik muhitda milliy elementlarning nozik va o‘ylangan qo‘llanilishi interyerining estetik qiymatini yanada oshiradi. Bu esa dizaynerdan yuqori darajadagi did va muvozanat hissini talab etadi.

Yosh dizaynerlar uchun ushbu yo‘nalish ayniqsa muhimdir. Ular zamonaviy texnologiyalarni mukammal egallash bilan birga, milliy madaniyatni chuqur o‘rganishlari zarur.

Faqat shundagina ular global dizayn maydonida o‘z o‘rnini topa oladigan, raqobatbardosh va o‘ziga xos loyihalar yaratish imkoniyatiga ega bo‘ladilar.

Xulosa qilib aytganda, zamonaviy interyer dizaynida milliy identitet va innovatsion texnologiyalar uyg‘unligi murakkab, ammo nihoyatda samarali ijodiy jarayon hisoblanadi. Bu uyg‘unlik orqali yaratilgan makon insonning estetik ehtiyojlarini qondirish bilan birga, uning madaniy xotirasini saqlab qoladi va kelajak bilan bog‘laydi. Dizaynning haqiqiy qiymati ham aynan shunda — u o‘tmish va kelajak o‘rtasida mustahkam estetik ko‘prik vazifasini bajaradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Ching F.D.K. *Interior Design Illustrated*
2. Pile J. *A History of Interior Design*
3. Neufert E. *Architects' Data*
4. Lawson B. *How Designers Think*
5. Zumthor P. *Thinking Architecture*
6. O‘zbekiston milliy ensiklopediyasi
7. Zamonaviy ilmiy maqolalar (Scopus, Google Scholar bazalari)